

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. XVII. De Raptoribus, Incendiariis, Ac Violatoribus Ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

IN TIT. XVII. DE RAPTORIBUS, INCENDIARIIS, AC VIOLATORIBUS
ECCLESIARUM.

Canif. 4. lib. III. tit. 18. §. 7.

S U M M A R I A.

1. Raptus quid, ejusque poena & gravitas.
2. Abducens volentem, invitis licet parentibus, an committat raptum?
3. Raptus committitur cum muliere qualibet honeste vivente.
5. Quid si non abducatur, sed vis ei inferatur.
6. Rapina quid.
7. Raptores, incendiarii & violatores Ecclesiarum qualiter puniantur.

Titulus iste velut mixtam continet materiam, id est, delicta, quibus partim læditur pudicitia, partim proximus in bonis fortunæ externis: proinde primò de raptu, deinde de rapinis & incendiis agendum erit.

Raptus itaque crimen est delictum, quo quis abutendi causâ mulierem honestè viventem ac invitam abducit. Rectè sic, delictum: nam non solum lex civilis gladio punit raptorem, l. unica C. De raptu virgin. seu viduar. etiam ab Ecclesia abstractum, si eò tamquam ad azylum divertat, §. neque autem homicidus in Auth. De mandatis Princip. Sive, enim factum inspicias, sive exemplum, raptor non minus Reipubl. perniciosus est, quam vel publicus latro, vel nocturnus agrorum depopulator, quibus disertè jus azyli denegatur in c. Inter alia sup. De immunit. Eccles. Sed & jus Canonicum illos excommunicat; & si Clerici sint, gradu dejicit, nec patitur inter raptorem & raptam, quamdiu illa in potestate raptoris manet, nuptias iniri, nisi prius pristinæ libertati restituta post maruram deliberationem tunc consentire velit, c. Accedens 7, h. tit. Rapta, inquit Pont. legitime contrahet cum raptore, si prior dissensus transeat postmodum in consensum. Concil. Trid. cap. 6, Sess. 24, de reform. matrim. qui textus & l. unicam, & antiquos Canones, quorum unus incipit, De puellis, alter, Placuit xxxvi. quæst. 2. quatenus id nullo modo permittunt, corrigunt & antiquant, supponendo etiam, quòd raptor mulieri abductæ pro arbitrio Judicis dotem dare debeat.

Abutendi causâ, ut nempe stuprum committat.

Nam si quis etiam invitis parentibus filiam abducatur, ut matrimonium detur effectui, de quo prius tractatum fuit, saltem jure Pontificio non erit crimen raptus, cap. Cum causa 6, h. tit. Idque tam variè, quòd perinde, ut lex civilis l. No filium D. De ritu nuptiar. Jus Pontificum in nuptiis consensum parentum necessariò non requirat, sed tantummodò ex honestate, cap. Cum apud sedem vers. sufficiat consensus eorum, de quorum conjunctione agitur, sup. De sponsalib. & matrim. idque favore Sacramenti immutatum est, ad quod etiam servis invito domino patet aditus, c. Dignum sup. De conjugio servorum.

Mulierem; quamcumque tandem, sive virgo sit, sive vidua, quæ in cœlibatu honestè vivit, dummodò sit soluta: nam si vinculo matrimonii aut Religionis sit obstructa, alia species turpitudinis, uti dictum est, emergit.

Honestè viventem. Nam si impudica abducatur, quæ corpore turpem quæstum facit, fornicatio propemodum in suis stabit finibus.

Invitam: quamvis enim jure civili, uti dictum est, raptor etiam habeatur, qui volentem abducit, sed clam & invitis parentibus, illud tamen jure Canonico jam immutatum est, d. c. Cum causa hoc tit.

Abducatur. Sed quid si è domo patris aut aliunde ad alium locum eam non abducatur, vim tamen inferat? Quamquam propriè raptus crimen non sit, vitium tamen est enorme ac raptui annexum, quod proinde capitis supplicio punitur, ut ait Paulus in l. 1, §. qui puero stuprum D. De extraord. criminib. Hæc de raptu.

Rapina est violenta rei alienæ contrectatio, can. Pœnale xiv. quæst. 5. Sic enim differt a furto, quòd fiat apertâ invasione per vim vel arma, uti viderelicet in Titulis D. De vi honor. rapt. De vi honor. rapt. De vi publ. De vi privata, cum furtum tantummodò fiat fraudulenter & occultè.

Porrò raptores & incendiarios, id est, qui dolo malo ædificiis ac rebus alienis ignem injiciunt, uti & violatores, qui per vim aliena effringunt & corrumpunt, quilibet Iudex laicus capite plectitur, c. 1, & c. In Archiepiscopatu sub fin. b. t. l. 3, D. De incendio

rendio l. Divus D. De extraverd. criminib. Idque in suo territorio, cum non solum ratione domicilii rei, vel contractus, sed etiam ratione delicti quis forum sortiatur, seu alterius jurisdictioni subjeiatur, c. Postulasti 14. Et c. ult. sup. De foro compet. At vero quia Judex Ecclesiasticus ab effusione sanguinis abstinere debet, d. c. In Archiepiscopatu, quomodo excommunicentur incendiarii, Romam pro absolutione mittendi, docetur in c. Tu nos 19 inf. De sent. excommunicat. quomodo etiam raptores ac

violatores, praesertim rerum Ecclesiae; quomodo viaticum poenitentiae illis denegetur, nisi vel restituant vel caveant; quomodo, quamquam in morte viaticum detur, soleant sepultura carere debeant, docetur in can. Super eo hoc tit. Quibus adde Conc. Trid. quod in c. Si quom. Sess. 22. de reformatione Clericos hac in parte malefactores etiam excommunicat, beneficiis privat, & ad illa obtinenda efficit inhabiles.

IN TIT. XVIII. DE FURTIS,

Canis. d. lib. III. tit. 20.

SUMMARI A.

1. Furtum quid.
2. Furtum sit actus contrahendo rem alienam.
3. Rei varietas Et circumstantia mutat speciem furti.
4. In re propria non committitur furtum.
5. Ut neque in re communi nisi tempore necessitatis.
6. Contrafactio debet esse fraudulenta.
7. Et lucrandi animo facta.
8. Poena furti ex utroque iure.

Furtum quoque in vexit aliena habendi cupiditas, vitium tam frequens, ut quae vis tormenti & cruciatus ad illud averrendum vix sufficiant.

- Est autem Furtum (à furo seu nigro sic dictum, quod in obscuro ac tenebris fiat) *contrafactio fraudulenta rei aliena, animo lucrandi facta* † *Contrafactio*, inquam; nam nec sola cogitatio furem facit, l. 1. §. 1. D. hoc tit. nec etiam cogitatus, ut si quis animo furandi domum alterius sit ingressus, l. *Vulgaris* §. *quis furti* D. eod. quamquam aliàs in delictis etiam cogitatus puniatur. Videatur Covarr. ad Clem. Si furiosus 2 p. *Relect.* nu. 6. sed oportet ut actum rem contrafactet, sive interim illam auferat, sive, uti fit in deposito, commutato & pignore, illa utatur, aut aliter utatur, quam oportet, §. *furtum* *Instit. De oblig. qua ex delicto nasci* l. *Si pignore* §. 4. D. eod. & sive per seipsum rem contrafactet, sive per alium, cui consulerit, adjuvat, & occultat spe lucri, c. *Quicumque fure hoc tit.*
- Res pro cuius varietate furtum mutat speciem, & nunc lenius nunc severius punitur: ut v. g. si res sacra sit, quae surripitur, vel è loco sacro, non

simplex furtum erit, sed sacrilegium, can. *Kapit.* can. *Qui quis inventus* §. *sacrilegium* xiv. *quasi* §. Si vero res sit, quae pertinet ad Reipubl. crimen committitur peculatus; si liber homo, plagium; si grex abducitur, aliud crimen, quod actus puniatur quam furtum, l. 2. D. *ambiguis*.

Aliena; quia nemo in re propria furtum committit, nisi quatenus illa aliquid alieni habet: ut si debitor pignus creditori obnoxium surripiat, §. *aliquando* *Instit. De oblig. qua ex del. nasci*. Nemo etiam in re communi, saltem quoad usum licitum, furtum committit. Et proinde si quis in extrema necessitate constitutus, id est, tanta, quae secum trahit periculum mortis, cibaria, vestes, aliave id genus, quae nomine fructuum continentur, ad se rapiat, fur non erit, c. *Si quis 2. hoc tit.* Ubi *Gl. ad v. poenitentia*, distinguit remotiorem seu modicam necessitatem, quae solummodo poenam mitigat, ab extrema, quae penitus à furto excusat. Cujus de cisionis ratio est, quod extrema necessitas omnes illas res, quae à natura hominum sustentationi destinatae sunt, efficiat communes, juxta illud *Ambrosii*: *Esurientium panis est, quem tu detines, nudorum indumentum est, quod tu recludis, & miserorum redemptio est & absolutio pecuniae, quam tu in terram de fodis*, can. *Sicut* 47. *dist.* Covarr. ad c. *Peccatum* p. 2. *Relect.* §. 1. ubi simul explicat, si extremam necessitatem passus, redeat ad pinguiorem fortunam, an teneatur ad restitutionem, & cur illa magis à furto quam à restitutione quempiam excuset.

Fraudulenta, id est, clanculum & eo animo, ut dominus invito res suae priveretur, vel saltem rei suae usu ac possessione; quod eadem sit ratio torti-

us &